

Vem bestämmer i skolan?

Ibland framstår skolan som ett myller av olika människor med olika uppgifter och det är svårt att veta var olika beslut till exempel fattas. Nedan följer en överblick av de olika aktörerna i skolsamfundet.

Elevkåren och elevkårsstyrelsen

Elevkåren innefattar alla elever i en skola. Eleverna är alltid indelade enligt årskurs och ofta, beroende på hur stor skolan är, finns det också parallellklasser, det vill säga flera grupper på en och samma årskurs. Man kan säga att klassens huvudsakliga uppgift är att utgöra en undervisningsgrupp och därför är det viktigt att klasserna inte blir alltför stora. I vissa skolor använder man sig av en metod som kallas för åldersblandad undervisning, vilket betyder att elever i olika åldrar går i samma klass.

I riktigt stora skolor kan det vara svårt för alla elever att lära känna varandra. Fundera gärna på hur ni kan skapa en sammanhållning mellan alla elever i din skola!

I alla skolor funderar man också på hur man kan involvera eleverna och se till att deras röster också hörs i diskussionerna och beslutsfattandet i skolan. Olika skolor väljer olika metoder och arbetssätt men elevkårsstyrelsen hör till de vanligare. Elevkårsstyrelsen är ett gäng elever som har valts av de andra eleverna att fungera som elevrepresentanter, det vill säga de för elevernas talan i olika frågor och mötessituationer. Glöm inte heller att elevkårsstyrelsen förstås inte är den enda möjligheten till elevengagemang!

Lärarkåren och lärarmöten

Lärarkåren innefattar alla lärare i en skola, både klass- och ämneslärare. Alla lärare samarbetar kanske inte så mycket med varandra, men lärarkåren håller regelbundet möten tillsammans med rektorn, där viktiga beslut om skolan fattas och många idéer bollas.

Det är viktigt att eleverna ges en möjlighet att delta i de diskussioner som förs på lärarmötena och därför har många skolor ett system med så kallade elevrepresentanter. De eleverna är ofta medlemmar av elevkårsstyrelsen och representerar elevernas åsikt på mötena. Ibland säger lärarkåren eller rektorn att elever inte är välkomna på dessa möten, ofta med argumentet att enskilda elevers vitsord eller problem behandlas. Be då lärarmötet spara de ärendena till allra sist, så kan elevrepresentanterna vara med på hela mötet och sedan gå före den sista diskussionen.

Rektor

Rektorn fungerar som den högsta både administrativa och pedagogiska ledaren i skolan. Rektorn har alltså det huvudsakliga ansvaret för att allting funkar som det skall, och det inbegriper allt från fixandet av vikarier till praktiska arrangemang. Rektorn är en bra person att vända sig till om problem uppstår i skolan. Rektorn är också bra att prata med om man till exempel vill be om lov för att ordna ett evenemang av något slag.

Övrig personal

Övrig personal är ett begrepp som används för alla de vuxna i skolan som inte är lärare, det vill säga kanslist eller skolsekreteraren, städerskan, vaktmästaren, bibliotekarien, köksan, kuratorn, psykologen, hälsovårdaren, skolläkaren och kanske många fler – det beror på typen och storleken av skolan. Fastän den övriga personalen gör ett viktigt jobb i skolan, utan vilket inget skulle fungera, glöms de ofta bort då man talar om skolsamfundet. Skolan är också den övriga personalens arbetsplats och därför är det viktigt att de, precis som elever och lärare, har möjligheten att påverka det som händer och sker i skolan, till exempel genom att ha representanter på olika möten. Elevkåren kan förstås också ordna skilda möten med den övriga personalen, kanske kan en matkommitté till exempel tillsättas för att diskutera skollunchmenyn och trivseln i matsalen.

Direktion / skolstyrelse

Direktionen är ett förhållandevis osynligt organ i skolan, eftersom den oftast består av föräldra-, lärar- och elevrepresentanter och möts kvällstid. Men direktionen är viktig och fattar många stora beslut. Direktionen godkänner till exempel en verksamhetsplan för läsåret och skolans budget samt lägger fram förslag till läroplan och andra undervisningsarrangemang. Direktionens utfärdar också ordningsregler och andra ordningsbestämmelser i skolan samt vid behov också regler för elevkårsverksamheten och klubbar.

Det borde finnas elevrepresentanter i varje direktion, men tyvärr har inte alla elevrepresentanter rösträtt, eftersom åldern för när man får rösträtt i direktionen fastställs av kommunen och inte av skolan.

Värdegrund

Det som händer och sker i skolan styrs i stor utsträckning av läroplanen. I läroplanen ingår också någonting som kallas värdegrund. I värdegrunden står det vilka värderingar som ligger som grund för all undervisning, och vilka värderingar som undervisningen och skolkulturen på sätt eller annat skall förmedla.

I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen står bland annat följande:

De mänskliga rättigheterna, alla människors lika värde, demokrati, en vilja att bevara naturens mångfald och omgivningens livskraft samt tolerans och vilja att slå vakt om den kulturella mångfalden är de värden som den grundläggande utbildningen skall gestalta och förmedla. Den skall också främja social gemenskap, ansvarskänsla och respekt för individens friheter och rättigheter.”

I Värdegrunden skall rubriker som miljömedvetenhet, mänskliga rättigheter, tolerans och kulturell medvetenhet tas upp. Värdegrunden skall vara anpassad till den enskilda skolan och inte skrivas på t.ex. kommunnivå. Det är viktigt att det som står i värdegrunden också förverkligas i praktiken!

Vet du hur din skolas värdegrund ser ut?